

31 כבודת היר נחמך 2007

92-93 גזירי הרב - שלום משה יהודה וישראל (מחבר) 2007

לעיד החבה העלונה בכונה
השאה בלי קדשה בשביל חירות, רבים מהם נכרים,
ושנים שאין לבשות בענינות. אף פעם לא דרשו מהבאים
שמה לכסות את ראשם. וכשמחפלים שם מנינים הרי הם
במנינים בבתי פרטים שלא הוקצו לחפלה.

ולסוף נחקים הדבר וגורנו אומר שלא יניחו לשום
אחד להביא סעודתו לרחבת הכותל, אף
סעודת מצוה. ומאז הכל באים רק להתפלל
והסעודה עושים אותה במסעדות הקרובים הרבה
לכותל. ואין פתח פה. ב"ה.
הח"פ בירושלים עדיין בשני השלטים, היא השנה
הא' שבאתי לשמש בקדש.
ואני חותם היום בחשון תשנ"ט לפ"ק.
ה"ה שלום משאש ס"ט

ולכן לפקודי שהיום גם רחבת הכותל חזרה להיות
בבית הכנסת ממש ויותר והיו מקום קבוע
לחפלה ולא באקראי, ואסור מן הדין לערוך בה
סעודות של שמחות, שודאי יש בהם שחוק והתול
ושיחה בטילה. במ"ש מר"ן ז"ל בריש ס"י קנא. שאין
אוכלין ושותין בהם וכו' וכו' ע"ש. ואינו בכלל רחבה
של עיר שאינו מקום קבוע לחפלה, ושמים ביניהם.
ובזה אני מסכים עם ידידי ועמיתי הרב הגדול
(שליט"א) (וצ"ל) לסלק כל זה מן רחבת הכותל, והוא
איסור גמור מן הדין.

שלום משה יהודה וישראל

וזה החיים האחד, העו והרס, המקיף וכולל, הנמשך והולך מפה, ומחיה
ומרכז את כולנו, בכל דורותינו ובכל תפוצותינו, בכל ימי נפשנו ובכל פינות
נתיבותינו, המכוונים ומיוחדים הנה, - כמו הלב באברים הוא קולט וסופג
את תנועות החיים של כולם ומשפיע ונותן להם את כולו, רצוא ושוב כבזק
יצירת ההווה האלהית, מבלי הפרט והבלט, בשלמות הארגונית המקורית,
הקודם והמאוחר, העליון והתחתון. כל איש ישראלי³¹, בכל מקום שהוא
ובכל מצב שהוא, בשביה וברווחה, באפלה ובאורה, בים וביבשה, הרי גם
מקצה המערב לבו היהודי וזרם עבודת לבו מופנה הוא הנה, למזרח³²
ולנקודת המערב הזה שבמזרח; ולא רק מופנה ומיוחד הנה, אלא לבו שרוי
וקבוע פה באמת, ואף שואב ויונק הוא מפה את זרם לבו ואת מהלך תנועות
חיוו במנימיותו. כל אחד מאותו הלא יודע באמת, כי הכותל הזה, בכל
פשוטות האפלה ובכל אותות החרב והגלות אשר עליו וסביבו,

43

ב. מאחר כתלנו

32

מאמר על הכתל המערבי שכתבו רבנו בחוש מנחם-אב
היתרצ"ז, בימי המאבק על רחבת הכותל. נדפס בחוברת סיני,
אב תרצ"ז. בטעות נרשם כראשה: "מאת רבנו הגדול הרב ר'
אברהם יצחק הכהן קוק זצ"ל (מכת"ק)". רבנו חזר והדפיסו
בספרו לנחיצות ישראל א.

33 (מנחם-אב) (ל"ה אב) (תשנ"ט)

"עדות הם לבאי עולם".

הקיינות" הוא לנו, כמו שהוא נקרא כן בפי אחרים ונכרים, כי אוצר החיים
וגנינת אורם וחסנם הוא לנו, שהוא נשמר ומתחזק גם בכל דכדוכי
קיינותנו; כי אין העין היהודית הבריאה רואה בזה את העם כי יהודי³³, כי
יהרס ויתנון, אלא אדרבא רואים אנו אותו פה בחייונו עוז ובעצמת-קיומו,
בקומו גם אחרי נפלו וגם בעת נפלו, בהתרוממו ובהתנשאו בכוחו לאלהיו

45

לחשודת עולמים
הארת השכינה, החיה והקדושה, שכנית אלהים חיים
ומלך עולם, אלהי ישראל וגואלו, אינה מסתלקת³⁴ לגמרי ממקום משכנה
זה גם במצב החרב, וגם במצב הגלות, וגם בכל ההרפתקאות השונות,
הכלליות והפרטיות, לפי ערך המצבים והזמנים השונים המרוממים או
המדוכאים, בהמשך הכוון האלהי קורא הדורות ומכוננם ואת אחרונים
הוא, והשכינה אשר "מעולם לא זזה מכותל מערבי" - ויבכל מקום שגלו
ישראל, שכינה עמהם³⁵, וחוזרים ונמשכים, בחוסן קדש חיוניותם, נימי
האבנים - הלבבות האלה, וכנסת ישראל, ה"מתרפקת על דודה"³⁶, כאשר
יודעת היא כי גם בכל הצרות והמרורות הלא הוא "בין שדיה ולין"³⁷ -
יודעת היא כי "הנה זה עומד אחר כתלנו"³⁸.

46

ויודעת היא כי בהגאלה היא מגלותה, לשוב לארץ-חיה ולמקום לבבה
ומכון קדשה, באין הפסק של פיזור הכוחות בין נקודת-הלב ובין אברי-
האורגן - אז הלא גם השכינה תצא מגלותה, ותחזור ותקבע בכל עז פארה
בבית חיה, להחיות ולגאול עמים ועולמים. יישיב לא נאמר כי-אם ושב
וקבץ³⁹ ומצפה ומתכוננת ועובדת ומכינה היא לתשועת גוי ואלהיו
בגאולת-עולם⁴⁰.

47

בספר "יומן הכותל המערבי מאת הקדוש הרב יצחק אביגדור אורנשטיין הי"ד: "שבת ח' טבת
תרצ"ז, כשהמתפללים באו ביום השבת בבוקר להתפלל, מצאו ברחבת הכותל צוואת אדם... אני
חפץ שתעיד הקהילה בין השכנים הגרים סמוך לרחבה... יום שיש אי אדר, השמש מר רפאל
מיוחס מסר לי כי בבואו אל הכותל בבוקר בשעה 8.15, מצא ברחבת הכותל הרבה לכלוך צוואת
אדם ושמן, גם חלק גדול מפתקאות התפילה ששימים בסדקי הכותל, מצא שורפים ומתנוללים
בתוך הרחבה... יום שיש, ח' אייר בשעה 3.30 אח"כ מצאו המתפללים לכלוך של צוואת אדם
בקצה רחבת הכותל... ועוד, עיין שם.

שם. "יום השבת ד' שבת. כליל שבת בזמן התפילה, נזרקה אבן גדולה מאוד ברחבת הכותל...
שבת י"א שבת. כליל שבת בשעת התפילה, נזרקה אבן גדולה בין המתפללים ופגעה ברגלו של
הישיש ר' מ.ו. לערב ר"ח אדר. במבואות שעי' הכותל הכה בחור ערבי בחתיכת ברזל בידה של
הישישה ש.ש. ועוד, עיין שם.

כמו ישראל בנפשות, באדם, כן הכותל בעולם, בארץ.
חסון ותקיף בכח-האיתנים לאלהיו, מחזיק הוא את עמדתו בכל חליפות
מערכות הדורות וקורותיהם, בכל התמורות והשינויים, ההחללות
וההעזוים, הבאים עלי ארץ ודריה - אשר הוא בתוכם ואתם. וגם אם
קלון החרבן מכסה את מראהו, גם אם אותות ההרס בולטים מעל גביו
ועננות השממון מאפילות את זהרו, גם אם בסבכי מבואות אפלים⁴¹
ומכוננים⁴² נסתר הוא-הענין רואים, וגם אם נדחק ונלחץ הוא מתגרת יד
שכניו⁴³ המקיפים אותו מכל צד, להסיג את גבולו, לדכאהו ולבלע את
נחלתו⁴⁴ - כחלמיש-צור נצב הוא על משמרתו, מבלי מוש ומבלי הפגם
בקרבו גאונו הפנימי, תמים ונאדר בעוז עצמיותו, המתגלה לבעל עינא
פקיחא גם בעד כל אלה וגם על-ידי כל אלה⁴⁵. כי שריד חמדת הקודש הוא
קדוש משכני עליו⁴⁶, ובמפלאות סגולת-קיומו זאת עד הוא למאורעות-עולם
ולקורות-דורות של אלפי שנות תרבות האדם. כ"עד הלאומים"⁴⁷, עומד הוא
על גביהם ומעיד הוא עליהם, על גלגולי מהלכי חייהם, על מקורות זרמי
רוחותיהם ועל מוצאות נתיבות פעליהם, ומעיד הוא בהם - בזכות קיום
חייהם, בערך תוכן רוחותיהם ובמעמד כח פעליהם.

יש לבבות ויש לבבות,

38

יש לבות אדם⁹

יש לבות אבנים¹⁰

יש אבנים ויש אבנים¹¹,

יש אבני דומה¹²

יש אבנים לבבות¹³.

39

כמו ישראל "לב האומות"¹⁴, לב האדם, כן הארץ ומקום-קדשה בקרבה -
"לב העולם"¹⁵ ולבם של ישראל¹⁶. ומכל קצות הארץ, ומכל פנות העולם, גם
מכל תפוצות הגולה, זורמות ועולות שפעות ה"עבודה שבלב"¹⁷ דרך נקודת-
המרכז של הארץ, דרך העיר הזאת ודרך הבית הזה¹⁸. וכן האבנים האלה,
שארית פליטת הר ביתנו, שהם לנו, "בקדושתם אע"פ שהם שוממים"¹⁹, כי
"שכינה לא זזה מעולם מכותל מערבי"²⁰, ורוח אלקים חיים קדוש ישראל,
המשכין שמו שם, לעולם מרחף הוא עליהם ומחיה אותם בחייונו-עוז בכל
מעבה ערמות עפר רקבון ההרס, - האבנים האלה לבבות הם לנו!

42

41...אסירי-תקוה, חלושי-גוה וצופי גאולה עומדים הבנים
ומתדפקים על מסך האורה²², מיחלים להטהרם מטומאת גלותם ומגייעולי
אור ארצות העמים, בהגלות האור הבהיר, בקום החיים השלמים,
בהבנות העולם המלא עם השם המלא²³, אשר אין אז ימלאם לבם, ותשאם
נפשם ותכשירם רוחם, וכל הגוים יביאום אז, לעלות ההרה ולבוא אל
המקום פנימה בהנשא פתחי-עולם²⁴ להדר מלך הכבוד, חי-העולמים, אשר
ימלא את כל הארץ.